

İSRAİL PARLAMENTOSUNDA FIRSATÇILIK VE İNTİKAMCILIK İŞBAŞINDA

AVİM

Güncelleme: 28 Mayıs'ta İsrail Parlamentosu Başkanı Yuli Edelstein, soykırım iddialarıyla ilgili yapılacak parlamento genel kurul oturumunun iptal edildiğini açıklamıştır.[1]

23 Mayıs günü İsrail Parlamentosunda (Knesset) sadece 16 milletvekillinin katıldığı bir oturumda (parlamentoda toplam 120 milletvekili bulunmaktadır), 1915 olaylarının soykırım olarak tanınması konusunu parlamento çapında tartışılmasını amaçlayan bir önerge kabul edilmiştir. Parlamento çapında yapılacak bu oturumun ne zaman gerçekleştirileceği ise belirtilmemiştir (bir Ermeni haber kaynağı oturumun 30 Mayıs'ta yapılacağını öne sürmüştür[2]). Bu, Türkiye'ye karşı yapılan soykırım suçlamaları konusunun İsrail parlamentosunda ele alınmasının ilk örneği değildir (bu konuyla ilgili en son soykırım kararı geçirme teşebbüsü bu Şubat ayında reddedilmiştir). Bu zamana kadar İsrail hükümeti, bu konunun parlamentoda tartışmasına hep karşı çıkmıştı.[3] Ancak bu sefer hükümet, böyle bir teşebbüse karşı bir cevap yayınlamayacağını duyurmuştur. İsrailli, Türk ve Ermeni haber kaynaklarının hepsi şu husus üzerinde hemfikirdir: parlamentodaki bu teşebbüsün arka planını, ABD Büyükelçiliğinin Kudüseye taşınmasını protesto eden Filistinlilere yönelik İsrail güvenlik güçlerinin sergilediği tutum üzerine Türkiye ile İsrail arasında yakın zamanda çıkan gerginlik oluşturmuştur.[4]

1915 olaylarıyla ilgili soykırım suçlamalarının siyasi niteliği konusunda AVİM'in hazırlamış olduğu yazıları takip edenler için, İsrail parlamentosundaki bu son teşebbüs hiç de şaşırtıcı olmayacaktır.[5] Bu konu hakkındaki yazılarımızdan bir tanesinde şu gözlemler yapılmıştır:

Söz konusu iki [soykırım] tasarının [Hollanda parlamentosuna] sunulduğu ve onaylandığı bağlam incelendiği zaman, tasarıların tarihi adalet veya Ermenilerin acılarının tanınmasıyla hiçbir ilgileri olmadığı, bunun yerine tamamıyla siyasi kazanımlar elde etmek ve Türkiye'ye karşı sözel tacizde bulunmakla ilgili oldukları anlaşılmaktadır. [*] Çeşitli ülkelerde tasarıların sunulmasına veya kararların çıkarılmasına giden süreçler alışılmış, basit bir şablonu paylaşmaktadır: X Ülkesi, Türkiyeyle siyasi gerilimler yaşamaya başlar. Bunun üzerine X Ülkesinin milletvekilleri gizemli bir şekilde karmaşık ve tartışmalı 1915 olaylarıyla ilgili kapsamlı bilgi sahibi olurlar ve bahsi geçen olaylarla ilgili bir karar alma yönünde ahlaki bir zorunluk hissetmeye başlarlar. Bu şablonun örnek olarak Almanya, Rusya, İsrail ve Mısırda kullanıldığı gözlemlenmiştir.[6]

23 Mayıs önergesini parlamentoya sunan Meretz Partisi Genel Başkanı Tamar Zandberg, bu konuyla ilgili girişimini şu şekilde savunmuştur: Uzun yıllardır İsrail, Ermeni soykırımını tanımaktan kaçınmaktadır * Bu tanımazlık, kendi çıkarları uğruna başkalarının acılarını görmezden gelmeyi tercih eden İsrail ve diğer bütün ülkeler için bir ahlaki kara lekedir. Bu, bizim için geçici bir siyasi eylem değil, ahlaki bir meselesidir.[7]

Meretz Partisinin 1989 yılından bu yana 1915 olaylarıyla ilgili İsrail parlamentosunda bir soykırım kararı çıkartmaya çalıştığı doğrudur.[8] Ancak daha önce de belirtildiği üzere, soykırım kararı çıkarılması konusundaki en son teşebbüs üç ay önce yenilgiye uğratılmıştır. Geçen üç ay içerisinde Meretz Partisini şansını tekrar denemeye, İsraili milletvekillerini soykırım kararı konusunda olumlu oy kullanmayı düşünmeye ve İsrail hükümetini böyle bir teşebbüse karşı gelmemeye sevk eden ne gibi bir gelişme olmuştur? Bu sorunun cevabı şudur: Daha dokuz gün önce (14 Mayıs-23 Mayıs) Gazzede gerçekleşen olaylar üzerine Türk ve İsrail hükümetleri arasında artan gerilim. Bu bağlamda İsrail parlamentosundaki bu son teşebbüsü şekillendiren unsurun ahlaki duruş yerine siyasi çıkarıcılık ve intikamcılık olduğu ortaya çıkmaktadır.

Üzerinde durulması gereken bir başka husus da Tamar Zandberg'in şu ifadesiyle ilgilidir: Bu tanımazlık, kendi çıkarları uğruna başkalarının acılarını görmezden gelmeyi tercih eden İsrail ve diğer bütün ülkeler için bir ahlaki kara lekedir. Zandberg, Ermenilerin acılarını paylaşmak istediğini iddia etmektedir, ancak görünüme bakılacak olursa 1915 olayları sırasında yarım milyondan fazla Osmanlı Müslümanının katledilmesini göz ardı etmiştir. Şayet Zandberg kasıtlı bir şekilde bu tarihi olguyu göz ardı etmişse, ahlaki bir tutum sergilediğini iddia etmesi mümkün değildir. Şayet kendisi Osmanlı Müslümanlarının maruz kaldığı bu büyük çaplı katliamdan haberdar değilse, o zaman kendisi 103 yıl önce gerçekleşmiş olaylarla ilgili insanlara nutuk atma hakkına sahip değildir.

Holokost, yani Yahudilerin Almanyadaki Nazi rejimi tarafından maruz bırakıldıkları korkunç ve sınai düzeydeki sistematik yok ediliş süreci, 1948 Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesinin kabul edilmesinin temelini oluşturmuştur. Atalarının bizzat tecrübe edindiklerinden hareketle, İsrail parlamentosu milletvekillerinin soykırımın ne olup olmadığını ve soykırım olduğu iddia edilen vakaların nerede ve nasıl karara bağlanması gerektiğini çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Hukuki bir terim olan soykırım, kendilerine dikkat çekmek ve kariyerlerini ilerletmek isteyen siyasetçiler ve akademisyenler tarafından zaten yoğun bir şekilde kötüye kullanılmaktadır. Bu terim, sürekli olarak ve yanlış bir şekilde soykırım olarak nitelendirilmeyecek olaylara ve gelişmelere yakıştırıldığı için, bu gidişle ciddiyetini kaybetmekle karşı karşıya kalacaktır. AVİM olarak, İsraili milletvekillerinin fırsatçılığa ve intikamcılığa yenik düşmeyeceklerini ve böylece soykırım teriminin ve Holokostun ciddiyetinin daha da aşındırılmasına vesile olmayacaklarını umuyoruz.

**Fotoğraf: Knesset genel kurul salonu - Hürriyet Daily News*

***Bu yazı, AVİM tarafından 25 Mayıs 2018te yayınlanan İngilizce yorum yazısının çevirisidir: <http://avim.org.tr/en/Yorum/POLITICAL-OPPORTUNISM-AND-REVANCHISM-AT-PLAY-AT-THE-ISREALI-PARLIAMENT>*

[1] Son dakika! İsrail'den geri adım!, *Hürriyet*, 28 Mayıs 2018, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/israilden-turkiyeye-karsi-geri-adim-40850683>

[2] Israeli parliament to discuss Armenian Genocide recognition resolution on May 30, *ArmenPress*, 23 Mayıs 2018, <https://armenpress.am/eng/news/934686/>

[3] Jonathan Lis, Knesset to Debate Recognizing Armenian Genocide Amid Spat With Turkey, *Haaretz*, May 23, 2018, <https://www.haaretz.com/israel-news/israeli-government-won-t-object-to-armenian-genocide-recognition-1.6112673>

[4] İsrail basını: Israeli parliament to discuss Armenian Genocide recognition resolution on May 30 ; Marissa Newman, As Turkey ties sour, Knesset to debate Armenian genocide recognition, *The Times of Israel*, 23 Mayıs 2018, <https://www.timesofisrael.com/as-turkey-ties-sour-knesset-to-debate-armenian-genocide-recognition/> . Ermeni basını: Knesset to Debate Recognizing Armenian Genocide Amid Spat With Turkey. Türk basını: Israeli Parliament brings up Armenian genocide discussion amid Turkey political turmoil, *Hürriyet Daily News*, 24 Mayıs 2018, <http://www.hurriyetaailynews.com/israeli-parliament-brings-up-armenian-genocide-discussion-amid-turkey-political-turmoil-132284>

[5] Mehmet Oğuzhan Tulun, Bir Cezalandırma Yöntemi Olarak Soykırım Suçlaması, *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*, YORUM NO : 2016 / 28, 26 Mayıs 2016, <http://avim.org.tr/tr/Yorum/BIR-CEZALANDIRMA-YONTEMI-OLARAK-SOYKIRIM-SUCLAMASI> ; Mehmet Oğuzhan Tulun, Hollanda Parlamentosunun 1915 Olaylarıyla İlgili Aldığı 22 Şubat Kararı, *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*, ANALİZ NO : 2018 / 5, 26 Şubat 2018, <http://avim.org.tr/tr/Analiz/HOLLANDA-PARLAMENTOSUNUN-1915-OLAYLARIYLA-ILGILI-ALDIGI-22-SUBAT-KARARI>

[6] Tulun, Hollanda Parlamentosunun 1915 Olaylarıyla İlgili Aldığı 22 Şubat Kararı.

[7] Lis, Knesset to Debate Recognizing Armenian Genocide Amid Spat With Turkey.

[8] Israeli Parliament brings up Armenian genocide discussion amid Turkey political turmoil.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2026. "İSRAİL PARLAMENTOSUNDA FIRSATÇILIK VE İNTİKAMCILIK İŞBAŞINDA." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2018 / 44. Mayıs 30. Erişim Haziran 19, 2026. <https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/ISRAIL-PARLAMENTOSUNDA-FIRSATCILIK-VE-INTIKAMCILIK-ISBASINDA>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır